

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-08-

Nr. (1.1.3E-412)10-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, vadovaudamasi 2021 m. liepos 28 d. vykusio Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo protokolo Nr. 41 pavedimu, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimo Nr. 544 „Dėl Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto patikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo, Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, patikrinusiems ir (ar) periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas papildyti Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, patikrinusiems ir (ar) periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, sąrašo (toliau – Darbų sąrašas), patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimu Nr. 544 „Dėl Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto patikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo, Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, patikrinusiems ir (ar) periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas), 2 punktą, kuriame nurodyti darbai ir veiklos, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, nauja veikla: gamybos įmonių darbuotojų veikla. Nutarimo projektu taip pat patikslinama, kad profilaktinis periodinis testavimas taikomas ne viešojo administravimo subjektų, o šių subjektų darbuotojų veiklai. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Lietuvoje plintanti delta SARS-CoV-2 viruso atmaina yra kur kas labiau užkrečiama, nei iki šiol cirkuliavusios viruso atmainos, infekcijai perduoti pakanka trumpesnio kontakto laiko, tikslinamas Darbų sąrašo 2.12 papunktis, numatant, kad veiklos, susijusios su masinio užsieniečių antplūdžio, dėl kurio paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija, valdymu metu turi būti tiesioginis (nebūtinai nuolatinis) kontaktas su šiais užsieniečiais, ir Darbuotojų, kuriems leidžiama dirbti patikrinusiems ir (ar) periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, sveikatos tikrinimosi tvarkos 3 ir 4 punktai, numatant, kad tikrintis, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, turi Darbų sąrašo 1 ir 2 punktuose nurodytus darbus dirbantys ir (ar) veiklas vykdančys darbuotojai, turintys tiesioginį (nebūtinai nuolatinį) kontaktą darbo funkcijų atlikimo ar veiklos vykdymo vietoje su kitais asmenimis.

Siekiant užtikrinti visuomenės saugumą bei užkirsti kelią galimų COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) protrūkių atsiradimui bei infekcijos išplitimui, labai svarbu nustatyti visus

užsikrėtusius šiuo virusu. Patikrinimas dėl SARS-CoV-2 viruso yra viena iš COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) valdymo priemonių, leidžiančių anksti nustatyti infekcijos atvejus, ypač besimptomę formą sergančius asmenis, ir taip užkirsti kelią infekcijos plitimui bei išvengti didelių ligos protrūkių.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu Lietuvoje nustatyti pavojingos ir lengvai plintančios SARS-CoV-2 viruso delta atmainos atvejai, būtina sustiprinti skubų atvejų išaiškinamumą ir COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) valdymą, ypač tose veiklose ir sektoriuose, kuriose didesnė viruso plitimo rizika. 2021 m. rugpjūčio 5 d. duomenimis, Lietuvoje iš viso registruoti 72 aktyvūs protrūkiai, iš jų 19 (26,39 proc.) – gamybos srityje. Bendras atvejų skaičius gamybos srityje registruotuose protrūkiuose – 96, izoliuoti 58 didelės rizikos sąlytį turėję asmenys. Atsižvelgiant į tai, kad daugiausiai nustatytų COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) protrūkių yra registruojama gamybos įmonėse, dažnai tai dideli kolektyvai, juose protrūkiai būna labiau išplitę, o darbo funkcijoms užtikrinti būtina veiklą vykdyti kontaktiniu būdu, ir siekiant sumažinti viruso plitimo riziką, siūloma periodiškai tirti gamybos įmonių darbuotojus. Paminėtina, kad profilaktinis testavimas netaikomas pasiskiepėjusiems (praėjus tam tikram laikui po pirmos ir (ar) antros dozės suleidimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. V-1336 „Dėl tyrimų dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) organizavimo“) ar 210 dienų laikotarpiu COVID-19 liga (koronaviruso infekcijos) persirgusiems asmenims.

Šio Nutarimo projekto laukiamas rezultatas: užtikrinamas saugesnis gamybos įmonių darbo organizavimas, sudaroma galimybė laiku nustatyti infekcijos atvejus, organizuoti sąlytį turėjusių asmenų izoliavimą ar kitas užkrečiamųjų ligų kontrolės priemones. Taip sumažinama užkrečiamųjų ligų plitimo bei didelių ligos protrūkių, lemiančių darboviečių veiklos tęstinumo sutrikimus, rizika, taip sumažinant ir antrinių atvejų atsiradimo riziką bei infekcijos išplitimą visuomenėje. Užtikrinus tinkamą atvejų atsekamumą ir sąlytį turėjusių asmenų izoliavimą ar kitų užkrečiamųjų ligų kontrolės priemonių organizavimą sudaromos palankesnės sąlygos užkrečiamajai ligai suvaldyti.

Šio Nutarimo projekto nauda: siekiant sumažinti viruso plitimo ir protrūkių formavimosi riziką tose vietose, kur būtinas nuolatinis kontaktinis darbas, siūloma profilaktiškai tirti gamybos įmonių darbuotojus.

Pažymėtina, kad nuo 2021 m. liepos 26 d. ženkliai išaugo privalomai testuojamų darbuotojų apimtys, kai įsigaliojo reikalavimas dėl privalomo periodinio testavimo darbuotojams, užsiimantiems krovinių tarptautinio vežimo, viešojo transporto ir keleivių vežimo, laisvalaikio ir (ar) pramogų, kultūros, meno paslaugų teikimo (renginių organizavimas ir lankytojų aptarnavimas), viešojo maitinimo paslaugų teikimo veikla ir kt. Savivaldybės ir mobilieji punktai didina pajėgumus prisitaikydami prie padidėjusių testavimo apimčių. Vertinant viešai prieinamus mobiliųjų punktų užimtumo duomenis, 2021 m. rugpjūčio 4 d. duomenimis, ženklioje dalyje savivaldybių laisvų vietų mobiliuosiuose punktuose nėra:

- iki 2021 m. rugpjūčio 9 d.: Biržų r., Druskininkų, Elektrėnų, Kazlų Rūdos, Panevėžio r., Širvintų r., Skuodo r., Švenčionių r., Visagino;
- iki 2021 m. rugpjūčio 10 d.: Mažeikių, Neringos, Plungės r., Rietavo, Šilutės r.;
- iki 2021 m. rugpjūčio 11 d.: Birštono, Kelmės r., Prienų r.;
- iki 2021 m. rugpjūčio 16 d. ar vėliau: Klaipėdos r., Kretingos r., Palangos, Šalčininkų r.

Atsižvelgiant į mobiliųjų punktų pajėgumus, siūlome šio Nutarimo įsigaliojimą nukelti iki 2021 m. spalio 1 d., kai mobilieji punktai bus vėl pajėgūs priimti didelį naujai testuojamų asmenų skaičių. Pirminiai duomenys rodo, kad reikalavimai dėl privalomo testavimo suaktyvino vakcinaciją, tikėtina, kad po vieno–dviejų mėnesių reguliariai besitestuojančių asmenų iš dabar numatytų veiklos sričių skaičius sumažės, nes pasiskiepėjusiems įsigalios nustatyti terminai po vakcinacijos, kada asmuo bus atleidžiamas nuo testavimo.

Statistikos departamento 2021 m. rugpjūčio 5 d. duomenimis, iš apdirbamosios gamybos srityje dirbančių 218 503 darbuotojų, 63,14 proc. yra pasiskiepiję COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) vakcina. Atsižvelgiant į tai, priėmus šį Nutarimą apie 80 000 apdirbamosios gamybos srityje dirbančių darbuotojų testavimas galimai būtų privalomas. Atsižvelgiant į greitųjų antigeno testų atlikimo įkainį, kuris siekia 12 eurų, ir tai, kad asmuo būtų testuojamas 3 kartus per mėnesį (ne dažniau kaip kas 7 dienas ir ne rečiau kaip kas 10 dienų), vien apdirbamosios gamybos srityje dirbančių darbuotojų testavimui papildomai reikėtų 2 880 000 Eur/mėn.

Per 2021 m. rugpjūčio 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Tarpinstitucinį pasitarimą, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikė siūlymą į projektą įrašyti apibendrintą formuluotę, kuri leistų darbdaviui spręsti dėl darbuotojų, dirbančių darbą ar vykdančių veiklą, neįrašytą į Darbų sąrašą, privalomo sveikatos tikrinimo. Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 18 straipsnio 1 dalį Darbų sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, todėl Lietuvos Respublikos Vyriausybei nesuteikta diskrecijos teisė leisti darbdaviams ir patiems spręsti, kad jų darbuotojai, jei darbas ar veiklos sritis nėra įtraukti į Darbų sąrašą, turi būti testuojami privalomai. Pagal Nutarimu patvirtintos Darbuotojų, kuriems leidžiama dirbti pasitikrinusiems ir (ar) periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamąja liga, dėl kurios yra paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija ir (ar) karantinas, sveikatos tikrinimosi tvarkos 5 punktą, pagal sąrašą nustatytose veiklos srityse privalomai testuojamų darbuotojų sąrašus sudaro ir atnaujinama darbdavys bei informuoja sąrašuose nurodytus darbuotojus apie pareigą atlikti sveikatos patikrinimą. Šiuo metu toks sveikatos patikrinimas apmokamas valstybės biudžeto lėšomis.

Pažymėtina, kad darbdavys gali organizuoti darbuotojų periodinį tikrinimą, ar neserga COVID liga (koronaviruso infekcija) savo lėšomis, dalis darbdavių tokį tikrinimą jau organizuoja. Daugumoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimų yra pateiktos rekomendacijos darbdaviui organizuoti darbuotojų profilaktinius tikrinimus.

Pastebėtina, kad jeigu būtų sudaryta galimybė darbdaviams nuspręsti dėl darbų ir veiklų, neįtrauktų į Darbų sąrašą, papildymo (t. y. dėl privalomo tikrinimo papildomoje (Darbų sąraše nenurodytoje) darbdavio veiklos srityje), galimos tokios rizikos:

- didelis valstybės biudžeto lėšų poreikis dėl neapibrėžto tokių darbų ir veiklų rato (veiklos, kuriose yra kontaktas, manytina, yra praktiškai visos veiklos ir darbai, išskyrus retas išimtis (tokias kaip buvimas sargu ar pan.) ir galimo privalančių testuotis asmenų skaičiaus;
- valstybės biudžeto lėšos negalėtų būti efektyviai planuojamos ir nustatomas jų poreikis kitiems biudžetiniams metams;
- būtų sudėtinga planuoti testavimo infrastruktūros apimtis/plėtrą;
- galimas darbdavio piktnaudžiavimas – jis gali nustatyti privalomą tikrinimą norėdamas, pvz., sutaupyti lėšų biuro išlaikymui (išsiunčiant atsisakančius tikrintis darbuotojus dirbti nuotoliniu būdu arba nušalindamas) arba siekdamas atsikratyti darbuotojų, kurie (galimai darbdaviui žinant) nenori tikrintis ir skiepytis;
- Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikrinusiems ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašą taip pat yra ribotas, pagrįstas epidemiologine užkrečiamųjų ligų išplitimo rizika. To paties principo turėtų būti laikomasi ir nustatant Darbų sąrašą. Pažymėtina, kad darbdaviai neturi specialiųjų žinių epidemiologijos srityje.

Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekte į siūlymą suteikti teisę darbdaviui spręsti dėl darbuotojų, dirbančių darbą ar vykdančių veiklą, neįrašytą į Darbų sąrašą, privalomo sveikatos tikrinimo, neatsižvelgta.

Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis nevertintas vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu.

Nutarimo projektas buvo skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje, derinant su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija bei Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija projektui pritarė. Projektas tikslintas pagal Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktas pastabas. Nutarimo projektą parengė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento Sveikatos stiprinimo skyriaus patarėja Jurgita Pakalniškienė, tel. (8 5) 219 3307, el. paštas jurgita.pakalniskiene@sam.lt, Teisės skyriaus patarėja Aušrinė Storpirštienė, tel. (8 5) 219 3319, el. paštas ausrine.storpirstiene@sam.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.

Sveikatos apsaugos ministras

Arūnas Dulkys

Jurgita Pakalniškienė, tel. 8 (5) 219 3307, el. paštas jurgita.pakalniskiene@sam.lt

